

Pasaulinės fantastikos Aukso fondas

JAMES WHITE

KOSMINĖ LIGONINĖ

Knygute.lt

James White

KOSMINĖ LIGONINĖ

Mokslinės fantastikos romanas ir apsakymai

MOKSLINĖS FANTASTIKOS SUPERKLASIKA!

Neaprépiamuose Galaktikos toliuose skrieja grandiozinė erdvinė konstrukcija. Tai kosminė ligoninė, kurioje gali gydytis įvairiausių Visatos rasių atstovai. Čia sutiksi ir ateivių, kurie nebijo daugumai mirtinos kietosios radiacijos, ir padarų, kvėpuojančių nuodingais metano garais, ir būtybių, kurios gerai jaučiasi beveik absoliutaus nulio šaltyje...

Iš anglų kalbos vertė BIRUTĖ JUOZAITYTĖ
VLADA BAUBONIENĖ

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"

388 tomas. Serija įkurta 1990m.

James White HOSPITAL STATION

New York, Barclay, 1964

Copyright © by James White, 1962

Cover art copyright © Chris Moore, 2000

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2007

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Turiny's

James White
KOSMINĖ LIGONINĖ

Alan E. Nourse
PER SAULĖTAJĄ PUSĘ

George R. R. Martin
AKMENINIS MIESTAS

Terry Dawling
LIKVIDATORIAI

James White

KOSMINĖ LIGONINĖ

PIRMA DALIS.

ESKULAPAS

1 skyrius

Būtybė, kuri O'Maros kajutėje užėmė miegamąją dalį, svėrė pusę tonos. Šeši trumpi čiuptuvai buvo jam tai rankos, tai kojos, oda priminė lanksčius plieninius šarvus. Būtybėms iš Hudlaro planetos, kurioje traukos jėga didesnė keturis, o slėgis septynis kartus negu Žemėje, toks kūno sudėjimas buvo įprastas. Bet O'Mara žinojo, kad nors ir būdama stipri, būtybė yra bejėgė, nes gimė tik prieš šešis mėnesius ir neseniai buvo liudininkė avarijos, kurioje žuvo jos tėvai.

- Aš a-a-atvedžiau mažylį, - pasakė Voringas, spinduliavimo operatorius, kuris dirbo kartu su O'Mara. Voringas nemėgo O'Maros, bet dabar

pasistengė užgniaužti priešiškumą. - Mane atsiuntė K-k-kakstonas. Jis p-p-pasakė, kad su tokia koja t-tu vis tiek negali dirbti, tai nors mažylį p-p-pasaugosi, kol atvyks iš jo p-p-planetos. Iš ten jau kažką p-p-pasiuntė...

Jis išpyškino ir ėmė tikrinti skafandro vožtuvus, skubėdamas kuo greičiau išnykti, kol dar O'Mara nepradėjo kalbėti apie avariją.

- Aš jam a-a-atnešiau maisto, - paskubomis pabaigė. - Jis šliuze.

O'Mara tylėdamas linktelėjo. Tai buvo jaunas žmogus, kurį gamta apdovanojo tvirtu kūno sudėjimu; veidas buvo toks pat sunkus, kvadratinis, grubus kaip ir raumeningas kūnas. O'Mara puikiai suprato, kad neverta sakyti, kaip jį paveikė avarija, - nes Voringas būtinai pagalvos, jog jis tik apsimeta. O'Mara jau seniai suprato, kad iš jo sudėjimo žmonių nesitikima jokių emocijų pasireiškimo.

Kai tik Voringas išėjo, O'Mara nuėjo į šliuzą pažiūrėti purkštuvo, per kurį reikėjo maitinti hudlariečius ne jų gimtojoje planetoje. Tikrindamas purkštuvą ir atsarginius maisto balionus, O'Mara galvojo, kaip apie viską papasakoti Kakstonui. Ilgesingai žvelgdamas pro

iluminatorių, už kurio plaukiojo milžiniško ažūrinio galvosūkio elementai ir sekcijos, užimantys penkių šimtų kubinių mylių erdvę, O'Mara stengėsi prisiversti galvoti apie neseniai įvykusią avariją. Tačiau mintys atkakliai nuklysdavo į tolimos praeities arba įsivaizduojamos ateities įvykius.

Didžiulis įrenginys, kuris palaipsniui ryškėjo dvylikto galaktikos sektoriaus kosminėje tuštumoje (pusiaukelėje tarp mūsų Galaktikos ir gausiai apgyvendintų Didžiojo Magelano debesies sistemų) buvo lignoninė - lignoninė, kokios nebuvo visoje Visatoje. Joje reikėjo sukurti gyvenimo sąlygas būdingas šimtams įvairiausių planetų - karštį, šaltį, spaudimą, gravitaciją, radiaciją, atmosferos sudėtį, kurių gali prireikti pacientams bei personalui. Tokių milžiniškų dydžių konstrukcijų sukūrimas ir galimybės viršijo bet kurios planetos galimybes, todėl kiekvienas iš šimtų apgyvendintų pasaulių kūrė savo Lignoninės skyrių savarankiškai, o po to transportuodavo jį į galutinę surinkimo vietą.

Šio gremėzdo montažas buvo išties nelengvas darbas.

Kiekviena planeta-dalyvė turėjo savo bendro plano kopiją. Ir vis dėlto pasitaikydavo klaidų - galbūt dėl to, kad planai buvo verčiami į dau-

gybę kalbų bei apskaičiavimo sistemų. Sekcijas, pritaikytas susijungimui, labai dažnai reikėdavo perdaryti, kad jas būtų galima tiksliai prijungti vieną prie kitos. Todėl jas ne vieną kart atskirdavo ir vėl sujungdavo panaudodami koncentruotus spindulinės energijos pluoštus. Tai buvo nepaprasta užduotis, nes, nors sekcijos svoris kosmose ir lygus nuliui, masė bei inercija buvo milžiniški.

Žuvę per neseniai įvykusią avariją hudlariečiai priklausė FROB'ų klasei. Sverdami beveik dvi tonas, jie turėjo neįtikėtina tvirtą, bet lankstų odos paviršių, kuris saugojo juos nuo didžiulio jų gimtosios planetos slėgio, o taip pat leido gyventi ir dirbti bet kokiame mažesniame slėgyje, netgi kosminiame vakuume. Be to, jie buvo nejautrūs radiacijai, todėl niekas negalėjo jų pakeisti surenkant branduolinės jėgos įrenginius.

Dviejų geriausių montuotojų netektis tikriausiai labai užrūstino Kakstoną. Apie tai pagalvojęs, O'Mara sunkiai atsiduso. Greitai, nuėmęs purkštuką, jis grįžo į kajutę.

Savo planetoje hudlariečiai siurbdavo maitinamąsias medžiagas visu kūno paviršiumi iš tirštos tarsi sriuba atmosferos, bet kitose pla-

netose arba kosmose juos reikėdavo apipurkšti specialiu maitinamuoju koncentratu. Ant mažylio - kitos planetos gyventojų kūno kai kur jau matėsi platus nuplikimai, o ir visa oda po praėjusio šerimo pastebimai suplonėjo. Mažylį vėl reikėjo maitinti. O'Mara saugodamasis priėjo ir atsargiai įjungė purkštuvą.

Mažamečiam FROB'ui apipurškimo maitinamuoju tirpalu procedūra, matyt, patiko. Jis išlindo iš kampo ir susijaudinęs pradėjo lakstyti po mažutį miegamąjį. Reikėjo nenuleisti nuo mažylio srovės ir tuo pat metu energingai manevruoti stengiantis nesusidurti su juo. Nuo šuolių kentėjo ne tik skaudama koja, miegamojo baldai - irgi.

Tuo metu, kai pasirodė Kakstonas, jau nuriinęs mažylis, o kartu ir miegamasis, buvo nukloti storu siaubingai dvokiančiu maitinamojo mišinio sluoksniu.

- Kas čia vyksta?! - suriaumojo baro viršininkas.

Užgniaužęs pyktį, O'Mara paaiškino ir pridūrė:

- Dabar aš nusprendžiau maitinti jį atvirame kosmose...

- Jokių būdu! - pratrūko Kakstonas. - Mažylis

visą laiką bus čia, su jumis. Mes apie tai dar pakalbėsime. O dabar pakalbėkime apie avariją. Jūsų kaltė - štai kas mane domina.

Visa Kakstono išvaizda bylojo, kad jis pasirošęs kantriai išklaudyti O'Maros pasiaiškinimų, bet jau iš anksto netiki nė vienu jo žodžiu.

O'Mara nesusėjo išstarti nė dviejų frazių, kai Kakstonas jį nutraukė:

- Jums žinoma, kad mūsų Projektas yra Korpuso monitorių žinioje. Dažnai jie nori, kad mes patys išspręstume savo nesusipratimus, bet dabar kalbame apie kitos planetos gyventojus, taigi monitorius reikės informuoti apie šį reikalą. Vyks tyrimas. - Jis palietė mažą plokščią dėžutę ant krūtinės. - Mano pareiga jus įspėti, kad aš fiksuoju kiekvieną jūsų žodį.

O'Mara linktelėjo ir monotoniškai pradėjo pasakoti apie įvykius. Jo pasakojimas skambėjo gana neįtikimai, o akcentuoti kokias nors detales, kurios būtų naudingos jam, reikė visą istoriją paversti dar neįtikimesne. Kakstonas ne kartą norėjo įsiterpti, bet, matyt, apsigalvodavo. Galų gale jis neištvėrė:

- Bet juk kas nors yra liudininkas, jog jūs padarėte viską, kad juos išgelbėtumėte? O gal-

būt abu kitos planetos gyventojus matė pavojingoje zonoje, kai įspėjamieji signalai jau buvo įjungti? Jūs sukūrėte įdomią pasakaitę, kuri paaiškina jų beprasmišką elgesį, o kartu - visiškai atsitiktinai, žinoma, - daro jus tiesiog tikru didvyriu. Bet juk galėjo būti ir taip, kad signalus jūs įjungėte jau po nelaimingo atsitikimo, kad visa ko priežastis yra jūsų aplaidumas, o visi jūsų pasakojimai apie pasiklydusį vaiką - melas, siekimas nukreipti rimtus kaltinimus nuo savęs...

- Mane matė Voringas... - nutraukė Kakstoną O'Mara.

Šis įdėmiai pažiūrėjo į jį. Tramdomą įniršį baro viršininko veide pakeitė paniekos grimasa. O'Mara staiga pajuto, kad jo skruostai pradeda rausti.

- Ak štai kaip, Voringas... - pajuokiamai nutęsė Kakstonas. - Nieko nepasakysi, - gudriai sugalvota. Visiems žinoma, kad jūs visuomet tyčiojotės iš vargšo Voringo, kamavote jį ir juokėtės iš jo bejėgiškumo, taigi jis tikriausiai turi jūsų neapkęsti. Ir, aišku, teisėjai pagalvos, kad nors jis jus ir matė, šito nepasakys. O jeigu jis nieko nematė, jie vis tiek pamanyš, kad jis matė, bet specialiai laiko liežuvį už dantų.

Kakstonas staigiai pasisuko ir nuėjo prie

šliuzo. Jau peržengęs slenkstį, atsisuko:

- Ir prisiminkite O'Mara: jei mažiui dėl jūsų kaltės pasidarys negera, jei apskritai jam kas nors atsitiks, monitoriams net nepavyks su jumis pasikalbėti, suprantate?

Užuomina daugiau negu aiški, supykęs pagalvojo O'Mara; dabar jis priverstas dalintis kajute su šiuo penkių šimtų tonų tanku. O juk visi žino, kad išleisti hudlarietį į kosmosą - tai kaip paleisti nakčiai šunį: jam tai visiškai nepavojinga. Bet, deja, O'Mara dirbo su paprasiais, patikliais, labai sentimentaliais ir labai ryžtingais žmonėmis - kosminių konstrukcijų montuotojais.

Prieš pusmetį, jau įsijungęs į projektą, O'Mara suprato, kad jam vėl teks užsiimti darbu, kuris, nors yra reikšmingas, neteikia jam jokio pasitenkinimo - jį atlikti nereikia turimų žinių. Nuo pat mokyklos baigimo jo gyvenimas buvo ištisa tokių nusivylimų grandinė. Vadovybė niekaip negalėjo patikėti, kad jaunas grubaus kvadratinio veido vaikiną gabus tokioms subtilioms mokslo sritims kaip psichologija ar elektronika. O'Mara pasirinko kosmosą tikėdamasis, kad čia jį įvertins, bet buvo ne taip. Nors jis kiekviename pokalbyje stengėsi

sublizgėti savo tikrai neeilinėmis žiniomis, pašnekovus, kaip visuomet, taip užburdavo jo atletiškas kūno sudėjimas, kad jiems net į galvą neateidavo mintis, jog verta įsiklausyti, ką jis kalba. Todėl jo anketos baigdavosi rekomendacijomis: “tinkamas darbams, reikalaujantiems ilgalaikės fizinės ištvermės”.

Štai kodėl O'Mara nusprendė įgyti blogą vardą. Todėl jo gyvenimą buvo galima apibūdinti bet kaip, tik ne nuobodžiu. Tačiau dabar jis pagalvojo, jog gal nereikėjo taip stengtis, kad nuo jo visi nususuktų. Šiuo metu jam labiausiai reikėjo draugų, o čia draugų jis neturėjo.

Hudlariečių maisto kvapas - aštrus ir visur besiskverbiantis - privertė O'Marą negalvoti apie niūrią praeitį, o pagalvoti apie dar mažiau džiaugsmingą dabartį. Reikėjo kažką daryti, ir kuo greičiau. O'Mara skubėdamas apsivilko lengvą skafandrą ir nuėjo prie šliuzo.

2 skyrius

O'Maros kajutė buvo nedideliame skyriuje, kuris vėliau turėjo tapti operacine ir pagalbiu skyriumi, skirtu MSVK klasės būtybėms,

gyvenančioms žemos gravitacijos sąlygomis. Gyventojo patogumui du nedideli kambarėliai ir koridoriukas tarp jų buvo veikiami slėgio ir aprūpinti dirbtine gravitacine sistema; kitose patalpose nebuvo nei vieno, nei kito. O'Mara plaukė trumpais koridoriais, atsiveriančiais tiesiai į kosminę tuštumą, apžiūrėdamas trumpas kampines nišas - visos jos buvo arba per daug siauros, kad būtų galima įkurdinti mažylį, arba išeidavo į kosmosą. Atsistūmęs nuo vienos briaunotos sienos, jis apsižvalgė.

Viršuje, apačioje ir dešimt mylių aplinkui plaukiojo prietemoje nematomos būsimos Ligoninės dalys. Tik ryškios mėlynos signalinės šviesos, įtaisytos jų viršuje, leido raketoms nepavojingai judėti šioje zonoje. "Tartum stovėtum pačiame žvaigždžių spiečiaus centre", pagalvojo O'Mara. Reginys turėjo patikti kiekvienam, kuris nusiteikęs juo grožėtis. Bet O'Mara nebuvo nusiteikęs, nes daugelyje šių poskyrių budėjo spinduliavimo operatoriai, kurie turėjo išskirti sekcijas, jeigu joms grėstų susidūrimas. Operatoriai galėjo pastebėti jį ir po to pranešti Kakstonui, jog jis išvedė mažylį laukan - nors tik ketindamas pamaitinti.

Ne, matyt, nieko kito nelieka, kaip tik užsikimšti nosį, su pasišlykštėjimu pagalvojo jis ir

pasuko atgal.

Šliuze jį pasitiko staugimas, panašus į garlaivio sireną. Vaikelis rėkė tęsiamai, garsiai ir tai darė tam tikrais tarpais, per kuriuos užtek-davo laiko sukrūpčioti, laukiant kito staugimo. Apžiūrėjęs odą, padengtą maisto pluta, pamatė nuplikimus, todėl suprato, kad jo brangus augintinis išalko.

O'Mara nuėjo pasiimti purkštuvo. Kai jis jau buvo beveik sutvarkęs vieną mažylio šoną, į kajutę įėjo daktaras Pelingas.

Nusiėmęs šalną ir pirštines, vyriausiasis Projekto gydytojas pamankštino pirštus ir sumurmėjo:

- Girdėjau, jūs susižeidėte koją. Leiskit pažiūrėti.

Pelingas buvo gana dėmesingas, bet padėjo ne iš draugiškų paskatų, o pareigos verčiamas.

- Stiprūs sumušimai, patemptos sausgyslės, štai ir viskas - laimingai pasibaigė. - Jo balsas skambėjo santūriai. - Poilsis, ramybė. Aš jums duosiu tepalo. Jūs ką, nusprendėte perdažyti sienas?

- Kaip... - pradėjo O'Mara ir tuoju pat nutilo, pamatęs, kur žiūri Pelingas. - Ne, tai maitinamasis mišinys....